

N:1 1939

Meie Aeg

Mõelgem loomise üle

Maailmasid valitseb seadus. Me ei saa kujutella ühtki olevust ega ühtki maailmaruumi osa ilma kindlate seadusteta. Suurepärane harmoonia ja ülitäpsus juhib hiigлайd maailmakehasid nende radadel. See täpsus ei kaldu kõrvale isegi sajandikku osa sekundist. Iga loodolevus käib seaduse järele kas tahtlikult või tahtmatult, mõistusega või loomusunniliselt. Vaadeldes vilkuvaid tähti taevaalaotusel või looduses pesitsevat elu, nähes korrapärast tuulte ja tsükloonide tegevust ja elusoodustavaid tegureid looduses, võib järeldada suure korra ja isegi intellektuaalse jõu olemasolu universumis.

Kas on energia ja algmaterjal, mis on pannud käiku kogu vägeva kosmose, tekkinud isenesest ja sellest hiljem põlvenenud praegune maailm, või on loonud maailma elav Jumal, selle küsimuse ümber on kaua võideldud. Aastal 1755. esitas Königsbergi professor J. Kant teooria, mida hiljem täiendas P. S. Laplace ja mille järgi päike ja planeedid on tekkinud üldisest suurest hõõguvast udukogust, mis pöörles oma telje ümber. Udukogu tihenedes eraldusid sellest üksikud osad, millest kujunesid planeedid; udukogu keskosast tekkis päike. Kahjuks see teooria jätab juba alguses vastamata alusliku küsimuse: Millest tekkis udukogu ja mis sundis ta pöörlema? Kuigi võime oletada, et kuumus tekkis pöörlemisest, ei lahenda see ometigi midagi. Sellest teooriast ei saa me vastust tekkimise ega energia küsimusele. Kui juba oli udu, siis pidi juba enne olema midagi, mis tekitas udu. Või kui oletada, et see oli maailmaruumi tolm, siis pidi ikkagi juba midagi olema enne, sest tolm ei saa tekkida mittemillestki.

Jättes tähele panemata Kant-Laplace'i teooria ebatäiuslikkuse ja oletades, et planeedid ja päike olid juba olemas, asume vaatlema teisi tekkimise teooriaid. Järgnevalt tõuseb küsimus: Kust on saanud kosmosesse või, piirdudes ainult ühe planeediga, Maale elavad olevused? Juba vana-kreeklane Anaximandros väljendas mõtet, et elu on põlvenenud madalamatest vormidest. C. Darwin'i vanaisa Erasmus Darwin kirjutas aastal 1794: „... pika ajajärgu jooksul, alates sellest ajast, kui Maa tekkis, võib olla miljonid aastad enne inimajaloo algust, on kõik soojaverelised loomad põlvenenud ühest elavast rakust...“

Seda mõtet arendasid edasi Hilaire, Lamarck ja eriti Charles R. Darwin. Viimane andis aastal 1859. välja teose: „Liikide tekkimine“, kus ta püüdis tõestada põlvnemise õpetust oma n.-n. põimendusteooriaga. Tema õpe-

tuse võiks kokku võtta kolme punkti: 1) organismid on muutlikud, pole täiesti sarnaseid indiviide, 2) organismide omadused on pärilikud ning kuhjuvad põlvede vältel, ja 3) organismide kiire sigimise tõttu tärkab äge võitlus olemise eest, n.-n. orelusvõitlus. Vähem kohastunud hävivad selles võitluses, enam kohastunud jäävad, looduses toimub valik. Ja nii tugevad pärandavad täiuslikumad omadused järgnevatele põlvedele kuni tekib täiuslikemaist uus liik. Põlvnemisõpetuse järgi on nõnda tekkinud inimene ahvist ja ahv omakorda madalamatest liikidest. Need on teooriad ja oletused, mis püüavad tõestada maailmade tekkimist iseendast. Et võida uskuda põlvnemisõpetust, siis peaksime kohe esimesena saama vastuse ka küsimusele: Kust sai elav rakk, millest võis areneda elu?

Raskema küsimuse maailmade saamises, elu tekkimise saladuse, lahendab pühakiri väga õieti: „Ta annab ise kõigile elu ja õhu ja kõik.“ Apt. 17, 25. Pühakirja järele on seega olemas vägev Võim, kellele ei tee raskusi anda elu maailmale.

Me seisame kahe vastandi ees: põlvnemisõpetus või loomine, kumb neist on õige? Kas loodus ise ei tunnista midagi oma saamisest? Nagu mainitud, kord ja täpsus looduses tõendab, et selle taga peab peituma mõistus. Korrahoitud aed, nõörsirged teed, lõigatud puud ja puhastatud muru reedavad hoolitseva käe olemasolu. Millimeetrilise täpsusega ehitatud masinad võivad tõendada, et neid on valmistanud mõistus. Kui oletame tekkimist maailmaruumis, siis võiksime kujutada ette segipaisatud kosmost, sest tekkimine on juhuslik. Võiksime oletada, et päikesesüsteemid on sattunud üksteisele väga lähedale, ja sattudes üksteise teele, pörkaksid kokku ja häviksid. Võiksime oletada, et planeetide pöörlemine pole täpne; mõnele servale on kuhjunud enam raskust ja planeet hakkab „viskama“. Loomulikult oleks ka selle tulemuseks hukkumine. Kujutaksime ette, et Maal on küll tekkinud elu, aga juhuslikkus on unustanud õhu; loomulikult siis sureks iga olevus. Või oletaksime, et universumis on kõik olemas: planeedid, päikesed, õhk, elemendid jne. Kas võime siis ka oletada, et need kõik hakkaksid isenesest liikuma, iga osa koonduks õigesse kohta, tekiks päikesesüsteemid, elu ja mõistusega olevused? Me võime taskukella hammasrattaid raputada karbis, seal võivad olla kõik rattad ja vedrud, aga kell ei hakka iialgi käima.

Mida näeme aga looduses? Kinnistähedte liikumine on niivõrd täpne, et selle järgi antakse

maailmale õige aeg sajandiku sekundi täpsusega. Taeva heledama tähe Siiriuse vaatlemisel aga näis, et see pole just „hea kell“, minnes kord aastate kestel ette, kord jäädes maha. Otsides selle omapärase kõikumise põhjust, leiti Siiriuse väike kaaslane, mis oma külgetõmbejõuga põhjustas kõrvalekaldumisi. Jälle oli tõestatud taeva kõigutamatuid seadusi. Meie oleme eemal päikesest 149.500.000 km. Päike aga soendab meid selle kauguse tagant läbi maailmaruumi külmuse, mis 237°C alla nullpunkti; ta annab meile elu ja valguse. Koosneks päike ainult söest, ta kaotaks kiirgamisel oma ainest sekundis 4 milj. tonni ja tema ainest oleks ulatunud vaid 3000-ks aastaks; seega oleks pidanud ta nüüd juba olema ammu kustunud. Nüüd aga kestab päikese kiirgamine ja pole pandud tähele, et ta oleks kaotanud osa omast massist.

Komeedid liiguvad laotuses paraboolisid mööda ega tekita ringsüsteemis liikuvate planeetide juures korratusi. Maa kannab inimest nii „ülal kui all“ ja me ei märkagi seda, et ripume pea alaspidi õhuruumis. Kõike seda reguleerib suur mõistus ja kindlad looduse seadused. Ja see tõendab, et maailm oma korra ja seadustega on loodud, loodud Jumala poolt, kellel on suur mõistus. „Tõstke oma silmad üles kõrgesse ja vaadake, kes on neid loonud ja saadab nende sõjaväe välja arvu järele? Ta kutsub neid kõiki nime pärast; tema jõu ja tugeva rammu pärast ei puudu neist ühte ainust.“ Jes. 40, 26.

Põlvnemisõpetuses räägitakse miljonitest aastatest, mille jooksul on kujunenud inimene, ja tuuakse selle tõenduseks ette ladestud, millesse on kivinenud loomade kehad alates kõige algelisemast kuni inimeseni. Sügavamates ja seega näiliselt vanemates kihtides on kivimid algelisemate loomade korjustest. Piibel teab aga ühest sündmusest, mida on põlvnemisõpetuse pooldajad unustanud. See on veeuputus. 40 päeva kestnud sadu põhjustas lainetust ja uhteid maapinnal, mis lõi kivimid, mis ilma selle olukorrata tõesti oleksid kujunemiseks vajanud määratud aega. Ja see näib ka loomulikuna, et alumistes kihtidesse kivistusid algelisemad olevused, kes ei saanud juba oma algelisuse tõttu kusagile pääseda uputuse eest, kuna täiuslikumad loomad hukkusid alles siis, kui vesi ulatas üle nende peade; nende kehad kandsid siis ära hilisemad uhtmed. See asjaolu tõendab maailma vanadust, mida kirjutab piibel ja nii võib öelda ühes Dawsoniga: „Me võime määrata kindlaks aja viis kuni kuus tuhat aastat tagasi kui geoloogilise piiri inimese olemasolule uuemal uhtmaal Egiptuses, vähemalt nii palju, kui puutub deltasse.“

Põlvnemisõpetuse vastu ja loomise poolt on kolm asjaolu: 1) Vahepealsete liikide puudu-

Külmal ajal

mine, 2) organite täiuslikkus ja 3) loomusund ning mõistus.

Veel pole korda läinud sellest ajast alates, kui tekkis põlvnemisõpetus kuni tänaseni, muuta ahvi inimeseks. Ahv on toodud küll inimeste hulka, ta riietub, puhastab saapaid, sööb noa ja kahvliga; kuid ta on jäänud ahviks. Nii on jäänud koer koeraks, lõvi lõviks, tuvi tuviks jne. Loomade ristsugutusel teisest liigist olevustega on nende järeltulijad jäänud sigimisvõimetuks. Loodus ise on astunud vahele ega pole lubanud tekkida uusi liike. Alguses kohe ütles Jumal, et ta lõi igäühe „tema soo liigi järele“. Nii pole veel kalast põlvnenud konna ega konnast koera. Kuigi mõni olend vahetevahel on arenenud täiuslikumaks, näiteks inimene, pole ta siiski saanud teist liiki, ta on jäänud inimeseks.

Teades, et Jumal on loonud inimesed, võime näha suurt meistritööd, mida imestab ka Taa- vet: „See tundmine on väga imeline mu meelest... ma tänana sind, et ma nii imeliselt olen teinud, et ehmatus peale tuleb; imelised on sinu teod ja mu hing teab seda hästi küll.“

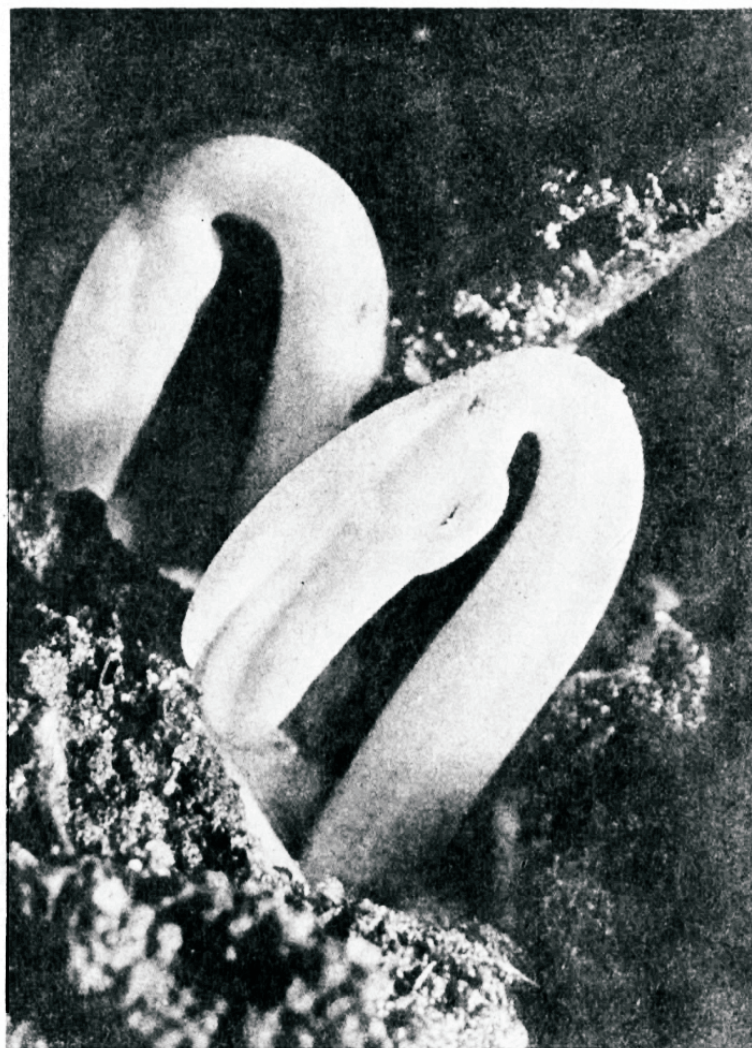
Inimene areneb munarakukeses emaihus. Juba varsti on temas selgroog ja luukesed, seedeorganid, lihased nahk ja kõik. Seal on juba

tas omadused, mis on kaasa antud ema ja isa poolt. Hiljem ei arene ka ei sinised silmad ega mustad juuksed. Juba selles rakukeses on sama vaim, mis oli isal, või sama hell iseloom, mis oli emal. See on miniatüürne inimene, kelles on kõik omakohaselt täiuslik. Kui inimene tahaks ehitada pähklikoosesse täpse koopia laevast kogu ta masinate ja kajutitega, vantide, rooli ja kruviga, siis oleks tal see võimatu. Luubi all märkaksime seal ebatäpsust ja krobelist tööd — see pole täiuslik. Munarakus on aga kõik täiuslik, kuigi ta on miniatüürne. See on ime, mille on loonud Jumal ja mis pole tekkinud juhuslikult.

Inimesel on süda, mis tuksub öösel ja päeval ning pumpab verd peentesse juussoontesse; tal on seedimine, mis peenendab toidu ja imendab läbi soolteseina verre; tal on kopsud, mis toovad põlemiseks tarvisminevat hapnikku kehasse; tal on eritusorganid: kopsud, mis juhivad eemale süsinikku, higiaugud, mis eritavad ülearust vett, ja neerud, mis eritavad lämmastikku. Iga osa inimeses on peen meistritöö. On see arenenud juhuslikult? Ei! Teaduse uute avastustega just võime enam ja enam tunnetada Jumalat, kes meid nii imelikult on loonud.

Võrsub uus olevus

TARGA LOODUSE TÖÖKOJAS...

Tärgavad õrnad idud kõvast mullakamarast

Laululinnud alustavad talve tulekul pikka teekonda lõunasse. Miks nad seda teevad? Juhus oleks jätnud nad ükskõik kuhu. Nad oleksid külmunud ja nälginud. Koer teab teed isegi siis, kui ta on viidud kümnete kilomeetrite kaugusele kodunt. See pole põlvnemine, mis on annud talle loomusunni, vaid Jumala tahe. Inimesel on mõistus. Imelisi asju on leiutatud. Inimene on saanud valitsejaks maal, meres ja õhus. On talle annud selle mõistuse järkjärguline põlvnemine, mis algas esimesest „elavast rakust“? Kui kõik iseendast areneb kõrgemale, miks siis ka inimeste iseloom ei arene täiuslikumaks? Ka seal peaks valitsema siis sama arenemise vaim. Kuid inimene on loomult hoopis muutunud halvemaks. See näitab, et me ei saa rajada põlvnemisteooriale.

„Aga Jehoova Jumal on tõde ise, tema on üks elav Jumal ja igavene kuningas... Tema on oma rammu läbi maa teinud ja maailma oma tarkuse läbi valmistanud ja taevast venitanud oma mõistuse läbi. Kui ta häält teeb, siis on hulk vett taevas, ja tema teeb, et udu tõuseb maa otsast; ta teeb välgud vihma kõrvale ja saadab tuule välja omast varanduse hoonest.“

V. Viirsalu.

Rahvad Jumala plaanis

Ajalugu ei näita meile mitte üksi rahvaste esiletulekut, vägevate valitsejate ülesastumist ja kadumist, uute mõtete ja elu kujunemist, vaid ta annab meile ka vaate selle valitsemisest, keda nimetatakse kuningate Kuningaks. Kõik rahvad täidavad Jumala plaanis oma teatud ülesande. Igal rahval on teatud omapära ja seda tarvitab Jumal oma plaani teostamisel. Tema suur eesmärk on inimeste lunastamine, armastuse, tõe ja õiguse maksmapanemine; ta tahab siin maa peal oma riigi põhimõtteid maksmata panna ehk oma riiki üles ehitada.

Rahvaste maailmas oli iisraeli rahval esikoht. „Mu esimene poeg on Iisrael.“ (2. Moos. 4, 22). See rahvas sai oma alguse esiisast Aabrahamist, kelle soo läbi kõiki rahvaid maa peal pidi õnnistatama. Iisrael pidi neid Jumala õnnistusi teistele rahvastele edasi andma. Iisrael tähendab võitjat. Selle nime sai endale Jaakob, kes võitles Issandaga seni, kui ta sai võidu. Kui Iisrael neid Jumala õnnistusi, mis Kristus neile tõi, ei hinnanud, siis Jumal heitis ära selle rahva. Iisraelile esmajoones määratud rõõmusõnumi Jumal saatis apostlite läbi teistele rahvastele, kus see tahtlikumalt vastu võeti.

Vaatleme nüüd teisi rahvaid. Ühed asusid Egiptuses, Niiluse jõe ääres, kus asus vana maailma leivaait. Nälja ajal rändas Aabraham Egiptusesse, samuti ka Jaakob oma poegadega. Neil oli siin võimalus areneda tugevaks rahvaks ja tutvuneda kultuuri paljude õnnistustega. Kuid vaarao kartis tema maal võrsunud iisraeli rahvast, püüdis neid arvult vähendada ja üldse alla rõhuda, aga Jumal võitles nende eest. Jumal murdis vaarao võimu ja näitas oma väge kogu paganlikule maailmale, kuna ta egiptlaste sõjaväe ära hävitas.

Iisraeli rahvas tuleb tõotatud maale. Jumal hävitas suurema osa kananiitlasi, sest nad panid tema plaanile vastu. Iisrael aga sõbrustas ülejäänud kananiitlastega, pööras Jumalale selja ja kummardas ebajumalaid. Siis tarvitab Jumal asüürlasi, et nuhelda Iisraeli kümnet suguharu, kes asusid Kaanani põhjapoolses osas. Lastes neid vangis viia. Hiljem taganes Jumalast ka kaks viimast Iisraeli suguharu, kes moodustasid Juuda riigi, ja nüüd tuleb Babüloni kuningas Nebukadnetsar ja viib selle rahva ühes tema kõrgema sooga vangis. Jeruusalemi hävitatakse ja rahvas alandatakse. 70 aasta jooksul nad istusid Babüloni vete ääres ja mõtlesid oma üleastumise tagajärgedele.

Nebukadnetsari ajal oli Babülon oma võimu kõrgeimal tipul. Sel suurel riigimehel, kuigi ta

oli pagan, oli õiglane ja kohtlane südametunistus, ja Jumal võis end temale ilmutada. Lõpuks ta tundis ja tunnistas, et Iisraeli Jumal on ainus tõelik Jumal ja maailma valitseja. (Taan. 4, 34.) Tema läbi tutvunes kogu Babüloni riik tõelise Jumalaga, kuid siiski ainult vähesed pöördusid Jumala poole. Kuna suurem osa langes üha enam paganlusse, siis Jumal las kis Baabüloni riigi Meeda-Pärsia läbi ära hävitada.

Pärsia kuningas Küüros lubas Iisraelil jälle omale maale tagasi minna ja aitas nende linna ja templi ülesehitamist. Selle riigi järgnevad kuningad järgnesid tema eeskujule ja usklikud Iisraelis võisid jällegi rõõmu tunda Jumala õnnistusest, elades töötatud maal. (Vaata: Esra 1. ptk.) Ka Darius, meedlane, juhib ühe kirja kaudu oma suure riigi rahvaste tähelepanu tõelise Jumala peale, keda peab teenitama. (Taan. 6, 26—29.)

Juudid ei saanud küll mitte enam oma iseisvust tagasi, vaid jäid teiste valitsuse alla. Kreeklased valitsesid ka teatud aja nende üle. Aleksander Suure võidukäik oli üks osa Jumala plaanist. Kõikjal tunti ja tunnustati kreeklaste ülevõimu ja kõik tahtsid õppida kreeka keelt. Mõne aastakümne jooksul kõlas igal pool kreeka keel ja see valmistaski tee kreeka keelsele piiblitõlkele heebrea keelest, millist piiblitõlget tuntakse „Septuaginta“ nime all. See oli suureks abinõuks, mis aitas mõne aastakümne jooksul apostlitel kanda õnnistusekuulutust kõigele tol ajal tuntud maailmale.

Kreeka riigile järgnev võimas Rooma riik hoolitses rahu ja korra eest oma piirides ja võimaldas Kristuse saadikutele takistamata reisu. Rooma ajal ehitati palju maanteid, mis edustas liiklemist. Keisri käsuga täitus prohvet Miika ettekuulutus (Miika 5, 1), et Jeesus, Jumala Poeg, pidi sündima Taaveti järeltulijana Petlemas, Juudamaal.

Keiser Konstantin andis kristlastele kauaigatsetud vabaduse. Kui aga see keiser asutas riigikiriku, siis saatis kuningate Kuningas kauge Aasias hunnid germaanlaste peale, ajades neid Euroopasse, kus nad hävitasid võimsa Rooma oma riigikirikuga, jagades selle kümnesse ossa, millised ei pidanud saama enam ühendatud. (Taan. 2,40—43; 7, 24.)

Paavstlus, mille võim oli kindlustatud Ida-Rooma keisri poolt 538. aastal, püüdis Jumala riiki maa peal üles seada. Tema pidi Taan. 7, 25. salmi järgi olema ülemvalitseja üks aeg, kaks aega ja pool aega (1260 aastat). Selle aja

Kristuse jälgedes

„Selleks te ju olete kutsutud, sest et Kristus ka kannatas teie eest ja jättis teile eeskuju, et te käiksite tema jälgedes.“ 1. Peetr. 2, 21. „Kui keegi tahab minu järele tulla, see salaku end ning võtku oma rist enese peale ja käigu minu järel,“ ütles Kristus. Matt 16, 24.

Jälgides piibli suuri elutõdesid ja kristliku elu otstarvet, selgub, et uskumine avaldatakse tegelikus elus. Ja et kristlane olla, selle sõna tõsisel mõttes, tuleb käia Kristuse järel. Järelkult ei ole sellest küllalt, et käsi risti pannes ütlemine uskuvat Jumalat. „Nõnda ka usk, kui tal ei ole tegusid, on iseeneses surnud. Aga mõni ehk ütleb: Sul on usk ja mul on teod. Näita mulle oma usku lahus tegudest, küll mina näitan sulle usku oma tegudega. Sa usud, et Jumal on ainus. Sa teed hästi. Ka kurjad vaimud usuvad ja värsivad. Ent kas tahad teada, oh tühine inimene, et usk ilma tegudega on surnud. Eks Aabraham, meie isa, mõistetud õigeks tegudest, kui ta oma poja lisaki viis ohvrialtarile? Sa näed, et usk töötas ühes tema tegudega ja et tegudest sai usk täiuslikuks.“ Jaak. 2, 17—22. Nii leiame, et Kõigekõrgema tahtmine ja Kristuse kutse on kokku võetud sõnades: Usu, käi Kristuse järel ja tee tema tegusid! Jääb veel üle küsida: Mis tähendab Kristuse jälgedes käimine? Millised on tema jäljed?

Eelkõige on tarvilik Kristuse tundmine. Ilma selleta ei ole üldse mõeldav tema järel käimine. Tuleb tunda Kristust kui isikut, mõista tema põhimõtteid, vaateid, tundeid, soove ja tervet elu ja tööd. „See on igavene elu, et nad tunneksid sind, ainust tõsist Jumalat ja Jeesust Kristust, keda sina oled läkitanud.“ Joh. 17, 3. See tundmine on suur väärtus. „Tõesti,

mina arvan ka kõik kahjuks Kristuse väga kalli tundmise vastu,“ ütleb Paulus, „ja arvan kõik pühkmed olevat.“ Vil. 3, 8.

Paulus kord ei tunnud Kristust ning oli tema põhimõtete ja õpetuse vastane ning vihkaja. Kristust tundma hakates igatseb ta elu valguse järele. Pauluse suureks põhimõtteks on: „Et ma võiksin teda tunda.“ Vil. 3, 10. Jälgides selle mehe edaspidist elu, leiame, kuidas Kristuse tundmine talle andis õige endatundmise, õige arusaamise usu elu otstarbest ja elu heakorrast. Kristuse tundmise läbi saavutatud arusaamine ja elumõistmine ei olnud ainult kasuks Paulusele enesele, vaid ka õnnistuseks kõigile, kellega ta kokku puutus. Kristuse suured eluhoidvad põhimõtted, millistesse kõik jüngrid tõsiselt suhtusid, tegid neid sootuks teisteks inimesteks. Tema tundmise läbi saavutasid nad valitsemise enese ja oma himude üle. Seda oli ka Kristus soovinud, neid kutsudes oma järelkäijajaks, et nad sarnaneksid talle omas olemises, iseloomus, mõtetes, tegevuses ja terves elus. Ta ei tahtnud neid ainult veenda endas kui Jumala Pojas, vaid juhtida ka neid kõrgele vaimuselgele usuteele. Ta tahtis neisse üle kanda oma iseloomu, tundeid ja harjumusi. Tahtis neid teha enese sarnasteks, et nad oleksid ja teeksid nõnda kui tema tegi.

Kristuse tundmine seisabki kõige selle omandamises, mis temas oli. Sel teel saavutasid jüngrid seda, mis näib tänapäevalgi kättesaamatu paljudele. Suur kasu oleks ka praegusele inimesele otsida Kristuse tundmist. Tema iseloom on ainus täiuslikkuse eeskuju, mida peame järele aimama enese ja oma kaasinimese heaolu pärast. Selle tundmise omandamine peaks olema kõige esimeseks sihiks, ja kõndida Kristuse

möödumisel oli paavsti võimu murdmise ette nähtud, mille Jumal teostas Napoleoni läbi.

Ühtlasi äratas Jumal usukangelase Lutheri, kes andis rahvale piibli nende emakeeles. Et paavstlus keskajal esitas ka poliitilist võimu, siis hoolitses Jumal selle eest, et Saksa vürstid kaitsesid Lutherist alustatud kirikut ja isegi 30-aastane sõna ei suutnud usupuhastuse poolt põlema süüdatud valgust kustutada.

Paavstluse langemine 1798. aastal ja sellele järgnev vabaduse vaim kõrvaldas takistused, mis seisid maailma evangeliseerimise ees, mis Jumal oli plaanitsenud teha viimsel ajal. Kõikjale asutati piibliseltsid. Tekkisid misjoniühingud ja avanesid liiklemisvõimalused paganamaadel, mis

kõik edustas Jumala sõna levitamist. Eriti agaralt ja edukalt tegutsesid sel alal Inglismaa ja Ameerika. Mida enam üks rahvas ja maa Jumala plaani järele tegutseb, seda suuremat edu ja kosumist annab Jumal sellele rahvale. „Õigus tõstab rahva kõrgeks, aga patt on rahvale rikujaks.“ Õp. 14, 34.

Jumal tarvitab mõnikord ka jumalakartmatuid oma tööriistadena, ilma et nad ise seda teaksid... Jumala erilise ettenägevuse järele kantakse nüüd kuulutust Kristusest ja tema peatsest tagasitulekust kõi ke maailma. Õnnis on see, kes mõistab Jumala plaani ja pühendab oma elu selle täitmisele.

A. K. O.

Kristuse viimne koosviibimine jüngritega

jälgedes esimeseks püüdeks. Süvendedes tänapäeva elusse näeme seda olevat tõsiseks vajaduseks.

Üskkõiksus Kristuse tundmise vastu on risti-usu hävitaja. Veel enam kohutavam on selle tundmise puudumine. Kõik ühiskondlikud arusaamatused, rahvaste viha ja kadedus ning paljude perekondade õnnetu elu on põhjustatud suurema elutundmise puudumisest. Ristiusk näib olevat ainult pühapäeva usk. Siis püütakse väliselt olla veidi viisakam ja tagasihoidlikum, kuid hing ja südameelu see kõnnib igapäevast rada. Harilikul tööpäeval on aga veelgi raskem vahet teha kristlase ja jumalasalga vahel. Inimesed elavad iseenele ja mõtlevad oma läbi-saamisele, arvestamata teistega. See on toonud vaenu ja hävitust.

Oodatava Jumala riigi kodanikest on öeldud: „Nemad ei tee kahju ega paha kõige muu püha mäe peal, sest maailm on (siis) Jehoova tundmist täis.“

Kõige esimeseks nähtavaks põhimõtteks Kristuse juures on kuulendus oma Isa vastu. Kuna kuulendus Jumala vastu avaldub Jumala austamises ja ligimese õnne ja heaolu otsimises, siis on see suurimaid elutarvidusi. Siin me kõneleme kuulendusest õilsate elupõhimõtete vastu, mitte järeleandvast ja lodevast iseloomust, mis käib oma nõrkuste, himude ja madalate soovide järele. Õilsate ja kõrgete elupõhimõtete mõõdupuu on Jumala käsk. Käsk on kui peegel, milles selgub meie õige vahekord Jumalaga ja kaas-inimestega. Siis meie ei tapa, ei varasta, ei

valeta, ei riku abielu ja ei himusta. Seda kuulendusest tuleb õppida, sellesse igapäev süveneda ja seda teha oma harjumuseks. Siis me mõistame, miks Kristus ei „tulnud käske tühistama, vaid täitma.“ Kristuse kuulendus meel ilmutab täiuslikku iseloomu ja selle omandamine on iga kristlase eesmärk.

Astudes veel lähemale Kristusele, muidugi tema tundmise läbi, leiame temas puhtuse ideaali ja eeskuju. „Aga me teame, et me tema ilmudes oleme tema sarnased, sest me näeme siis teda nagu tema on. Ja igaüks, kellel on niisugune lootus temale, puhastab ennast, nõnda kui temagi on puhas.“ 1. Joh. 3, 2. 3. See voorus on seoses kuulendusega meie hinges. Selle tähtsus ja mõju on väga suur kristlase elus. Me kõneleme siin hinge ja südame puhtusest, mis on ülim puhtus. Inimene loodi Jumala näo järele täiuslikuks. Tema loomus oli täiel määral kooskõlas igaveste seadustega ja Kõigekõrgema tahtmisega. Tema mõistus oli suuteline mõistma jumalikke asju. Kõik ta kalduvused olid puhtad, ihad ja tunded mõistuse valitsuse all. Ta oli püha ja õnnelik selles, et kandis endas Jumala kuju ja puhtust. Patt, mis oli üleastumine Jumala korraldustest, tõi languse sellesse täiusse. Puhtus inimese hinges oli rüvetatud ja seetõttu tasakaal kadunud. Nüüd valitsesid himud ja kirg. See laastas aga hirmsasti inimelu. Röövis temalt õnne ja rahu. Sest patt sünnitas pattu ja viha sünnitas viha. Nii näeme, kuidas ühe põhimõtte rüvetamine rüvetab teise.

Astudes Kristuse juure, leiame kadunud pa-

radiisi uuesti. Temas kehastub puhtus täiuses. Seepärast võis ta ka variseeridele ütelda käskude suurima seletuse ja sügavama mõiste: „Kes mõtleb omas südames kurjasti, see on juba teinud pattu.“ Siin on ideaal kristlasele, igale tänapäeva inimesele. Kuid milline allik, selline vesil! Et mõelda ja soovida puhtalt, peab olema puhas süda. Kristus õpetas oma jüngreid olema südamest puhtad, kandma endas häid mõtteid ja tundeid ning soovima ainult head. See siseimine puhtus oli vägi, mille läbi mehed ja naised purustasid patu ja himude ahelad. See puhtus tegi neid vabaks ja õnnelikuks. Nad jätsid maha enesearmastuse, võites seeläbi kired ja madalad kalduvused. Teotajaist said austajad. Joodikuist kained inimesed. Hukkaläinud eludest kujunesid puhtad ja õilsad iseloomud. Hinged, kes kandsid endas kurjuse, vihkamise, petmise ja vale kaju, muudeti Jumala kujuks. See muutus on imede ime ja muidugi võimalik Jumala armu läbi nende juures, kes igatsevad südame puhtuse järele. Ja siis, „Jumala rahu, mis ülem on kui kõik mõistus, hoiab teie südameid ja mõtteid Kristuses Jeesuses. Viimaks, vennad, kõik mis tõsine, mis aus, mis õige, mis kasin, mis armas, mis on hea kuulda kui vooruslik komme ja kiituse väärt, sellele mõtelge. Seda tehke ja rahu Jumal on siis teiega.“ Vil. 4, 7—9.

Suur oli armastus, mis elab Kristuse hinges kuulekuse ja puhtuse kõrval. Ka selle peab kristlane omandama. See on siis osa jumalikkude meis. Kes suudaks siis nõnda armastada kui Kristus? Vaadeldes apostleid, leiame, et nad kandsid endas Jumala armastust. Paulus kirjutab oma läbielust ristiusku astumisel: „Jumala armastus on välja valatud meie südamesse Püha Vaimu läbi.“ Kristuse armastuse tundmine on ka tänapäeva kristlase vajadus. Selle omandamine mõjutab meid lahti ütleva omakasust ja õpetab teenimist, avitamist ning ühtekuuluvust. Omakasupüüd lahutab inimese teisest, teeb kõik üksiku ja üksiku kõigi vaenlaseks. Omakasust lähtuvad soovid ja plaanid toovad ainult õnnetust, vaenu ja viha. Sest see viib tihti inimese niikaugele, et ta ei arvesta millegagi oma soovide ja himude rahuldamisel. Niisugune inimene on õnnetuim ja rahutuim. Ta on keha korratute jõudude õnnetu mängukann. Ta püüab kõike enesele ja siiski jääb kõigest ilusast ja heast ilma.

Armastus on vastand omakasule. Ta toob igasse hinge valgust ja selgust. Paulus kirjutab: „Et teie võiksite tunda Kristuse armastust, mis ülem on kui mõistmine, et teie kõige Jumala täiusega saaksite täidetud.“ Ka armastuse tundmiseks peame tundma vajadust. Kristus õpetas oma jüngreid läbi saama üksteisega. Õpetas

üksteist hindama ja aitama, et võiks areneda suurim kõigist voorustest, sest on armastus. Jumal on armastus, ja Kristuse järel käimine peab meid ühendama selle armastusega. „Armastus on pikameelne ja täis heldust; ta ei ole kade, armastus ei suurustele, ta ei ole iseennast täis; ta ei ole viisakuseta, ta ei otsi omakasu, ta ei ärritu, ta ei pea meeles paha; ta ei rõõmusta ülekohtust, aga ta rõõmustub ühes tõega; armastus ei hävi ilmaski.“ 1. Kor. 13. See on armastuse analüüs, milles peegeldub Kristuse hingeline täius. Need loetletud omadused teevad väärtuslikus inimese. Need on Jumala sarnaduskuju põhimõtted. Need peavad olema põhimõtted inimeste ühiskondlikus elus. Kus on armastus, seal on Jumal. Seal on arusaamine, avitamine, teenimine, üksteisele head soovimine ja üksteise hoidmine. Ons see tänapäeva tarvidus? See on rohkem kui seda, seepärast arendagem armastust!

Kristus viib meid kaasinimese juure elukeerisesse ja õpetab seal oma ligimest armastama. Ja ärgem unustakem, et armastus sünnitab armastuse. Kui armastame, siis elame igavesti. Seepärast on igavese elu kättesaamine seoses jumaliku armastuse omandamisega ajalikus elus. Kristlust ei otsustata välise vagaduse ja vormilikkuse, vaid armastuse järele. „Sest, kes armastab, see on Jumalast sündinud.“

Kuulekus, kannatlikkus, püsivus, puhtus ja armastus, need tähistavad Kristuse jälgi. See on see ülim tee, millel ta on kutsunud inimest järgima endale.

Kes on siis suuteline käima sellel teel? Kes on võimeline kandma omas südames neid kõrgeid voorusi? Võib-olla seadis Jeesus üles põhimõtted, mis olid saavutatavad ainult temale? Siis oleks ta valmistanud pettumuse neile, keda ta kutsus oma jälgedes käima ja olema ning tegema nõnda kui tema oli ja tegi? Pettusid järelkäijad? Võisid nad teha Naatsareti mehe tegusid? Vaadake kord lihtsatele kalameestele, kes võtsid omaks Kristuse põhimõtted. Peetrus näiteks, kui nõrk, kärsitu ja arenematu iseloom muudetakse Kristuse sarnaduskujuks. Ta teeb Kristuse tegusid ja avaldab tema iseloomu. Astudes jalutu juure, kes kerjab templi trepil, kuuleme teda rääkivat: „Mul ei ole kulda ega hõbedat sulle anda, aga mis mul on, seda ma annan sulle. Jeesuse Kristuse nimel tõuse üles ja kõnni.“ See ka sündis. Oma sarnadust Kristusega tõendavad kõik apostlid sellega, et nad armastavad oma vihamehi, hoiavad südamed suletud igale himule ja kirele, teades, et ainult need, „kes puhtad südamest, peavad Jumalat nägema.“

V. Suve.

Langus ja lunastus

Jumal ilmutas oma armastust ja usaldust esimestele inimestele, et nad pidid olema sõnakuulmise läbi täiuslikud. Armastus ja usaldus on need sidemed, mis hoiavad südamed koos ja loovad täiusliku olukorra.

Esimesed inimesed aga jätsid tähele panemata taevase Isa tahtmise, põlgasid tema armastuse ja usalduse. Patt Eedenis tähendas enam kui keelatud vilja söömist. Jumalikest eeskirjadest üleastumine purustas ühenduse inimese ja Jumala vahel, aetas usaldamatuse usu asemele ning lõi ühenduse tõe ja õiguse vastasega, saatanaga. Armastus ja usaldus Jumala vastu kadus ning tekkis kaldumus pahedele. Inimese loomus sai rikutud.

Et inimene ei saaks igavesti elada patu sees, selleks eemaldati ta elupuust, mille vili vastas inimese keha kõigile nõuetele ja seega võimaldas igavese elu. Jumal ütles: „Vaata, Adam oli kui üks meist, et ta pidi teadma head ja kurja; aga nüüd, et ta ei pane sinna külge oma kätt ja ei võta elupuust ja ei söö ja ei ela igavesti...“ Siis saatis Jumal patustanud inimese Eedenist välja. 1. Moos. 3, 22. 23.

Kui inimene oli sõnakuulmatuse läbi muutunud pahaks ja surelikuks, siis avanesid häda ja hukatuse kuristikud. Sest mis on loomuvastane, see toob õnnetuse. Mis esimesed inimesed kaotasid, seda ei võinud omada ka nende järeltulijad, ja mis nad oma kehas kandsid, seda pärisid ka nende lapsed. Pühaduse asemele astus patt, mis on kõikidesse inimestesse üle läinud. Kogu inimkond on langenud patusse, mis seisab jumaliku korra rikkumises.

Kuidas meie süda täitub valuga, kui loeme teateid ülekohtust ja kannatusest! Kuid keegi ei ole enam puudutatud inimeste kurjusest kui Issand ise. Nii mõnigi ausameelne mees ja suursüdamlik naine on jäänud haigeks südamevalust, kui on leidnud, et tema eluseltsiline tarvitab kurjasti tema armastust ja usaldust. Aga Jumala valu pidi olema veelgi suurem, kui inimesed murdsid oma truudust.

Kristuse lepitustöö.

Kristus, Jumala Poeg, otsustas inimesed jälle tagasi tuua isamajja. Ta oli valmis saama inimeseks ja elama inimeste keskel, et kergendada nende koormaid, õpetada neile igavesi tõdesid, kanda nende patusüüd ja pakkuda neile igavest elu. Ta ütles: „Sest Inimese Poeg on tulnud otsima ja õndsaks tegema mis on ära kadunud.“ Luuka 19, 10.

Kristuse ohver oli kogu inimkonna jaoks;

mitte ainult teatava rahva, mitte ainult teatava klassi, mitte ainult vagade, vaid kõikide inimeste jaoks Aadama päevist kuni maailma viimsete päevadeni. Kogu inimkond kõigil aegadel ja kõigis paikades on Kristuse ohvri läbi lepitatud Jumalaga. Kui Kristus ristil hüüdis: „See on lõpetatud,“ siis oli lepitus teostatud.

Lepitus on tehtud kõikide eest. See on pühakirja selge tunnistus. Apostel Paulus kirjutab: „Sest Jumal oli Kristuses ja lepitama maailma iseenesega ega arvanud neile nende üleastumisi süüks ja on pannud meie sisse lepitussõna.“ 2. Kor. 5, 19. Edasi ütleb Paulus: „Sest kui meid Jumalaga lepitati tema Poja surma kaudu, kui meie alles olime Jumala vaenlased, kui palju enam päästetakse meid tema elu läbi nüüd, kus me juba oleme lepitatud.“ Rooma 5, 10. Ka Johannes seletab lepitust, mis on määratud kõigile: „Ja tema on lepitus meie pattude eest; kuid mitte üksipäinis meie, vaid ka kõige maailma pattude eest.“ 1. Joh. 2, 2. Ka Vanas Testamendis on räägitud lepitusest kõikide jaoks. Jesaja kirjutab: „Meie kõik eksisime kui lambad, me vaatasime igäiks oma tee peale, aga Jehoova on meie kõikide ülekohtu lasknud tema peale tulla.“ Jes. 53, 6.

Lepituse maailma, kogu inimkonna eest tegi Kristus üheksateist aastasada tagasi. Siis kandis ta kõigi inimeste patud „oma ihus ristipuu peale“. 1. Peetr. 2, 24. Sellest ajast peale on maailm lepitatud Jumalaga.

Mis see tähendab — lepitus Jumalaga? Jumal valitseb õiguses. Jumala valitsus on igavene valitsus. Igavene, see on täiuslikkuse ja muutmatuse mõiste. Igavest korda ei või muuta ja sellest üleastuja ei või elada. „Surm on patu palk.“ Igavene seadus nõuab, et inimene peab surema, sest ta on pattu teinud. Kuid Kristus, Jumala Poeg, sai inimeseks, elas patuta ja sellepärast oli temal õigus surra inimeste eest. Nüüd on Kristus inimeste üleastumised lepitanud, nüüd võivad inimesed jälle elu saada ja igavesti elada. Kristuse ohver on rahuldanud igavese seaduse nõude. Inimene on lepitatud Jumalaga. Ilma Kristuse ohvrita ei oleks võinud üksiki inimene saada igavest elu.

See on Jumala suur armastus kogu maailmale. Kõik inimesed on lepitatud Jumalaga. Halastaja taevane Isa on mõelnud selle lepitusega iga inimese peale, minu ja sinu peale. Ka sinu pattude eest on toodud ohver, ka sina oled lepitatud Jumalaga. Kristuse ohvri läbi on inimesel jällegi õigus kuuluda igavese korra sisse. Kas see ei ole kallis and, millest peaksime rõõmu tundma?

Kas ei peaks seda aulist tõde kuulutatama ja arusaadavaks tehtama kõigile inimestele?

Inimeste usaldamatusele vastab Issand usaldusega, patule tuleb ta vastu lepitusega. See on kõrge, ülev ja jumalik. Kas see ei peaks puudutama meie südameid ja täitma meid sügava hardumusega?

Lunastus neile, kes usuvad.

Kuigi nüüd on kõik inimesed Kristuse ohvri läbi lepitatud, siiski mitte kõik ei saa lunastatud ehk õndsaks. Ainult need, kes usuvad Jumala Pojasse, saavad õndsaks. Me peame endid tunnistama süüdlasteks Jumala ees ja paluma temalt armu ja andestust, et suudaksime Kristuse väe läbi pattu ära võita. See on lunastuse mõte. Kristuse töö praegu seisab selles, et viia meid uskuma ning usu läbi kutsuda meis esile pühadus. Kristus on teinud kord lepituse meie pattude eest, ja nüüd tahab ta meid teha pühaks. Selle mõtte täienduseks olgu veel kord toodud apostli sõnad:

„Aga kõik on Jumalast, kes meid on iseenesega lepitatud Kristuse läbi ning meile annud lepitusameti. Sest Jumal oli Kristuses ja lepitati maailma iseenesega ega arvanud neile nende üleastumisi süüks ja on pannud meie sisse lepitussõna; seepärast me oleme nüüd käskjalad Kristuse asemel, otsegu manitseks Jumal meie läbi. Me palume Kristuse asemel: Andke endid lepitada Jumalaga. Ta on tema, kes ei teadnud

mingist patust, meie eest teinud patuks, et meie saaksime Jumala õiguseks tema sees.“ 2. Kor. 5, 18—21.

Meie patud on lepitatud üheksateist aasta eest, aga kustutatud saavad need siis, kui tuleme Kristuse nimel Jumala juure ja palume andestust. Ja, Jumal ise palub meid, et me võtaksime lepituse vastu. Kui me usus võtame vastu Kristuse, siis Jumal andestab ja unustab meie patud. „Mina, mina olen see, kes su üleastumised kustutab iseenesest pärast ega tuleta mitte sinu pattu meele.“ Jes. 43, 25. Kas need ei ole imelised töötused, suured võimalused. Need on lunastusplaani õnnistused. Kas me peaksime veel viivitama, kui meile armu pakutakse ja seda nii rikkalikus täiuses?

Aga kes ei usu Kristusesse, see lükkab enesest ära ka Kristuse poolt Kolgatal tehtud lepituse, ja kes lükkab ära lepituse oma pattude eest, see peab ise oma patud kandma, peab oma pattude eest minema igavesse surma.

Kõik inimesed on 1900 aasta eest lepitatud, aga kõik ei saa õndsaks. Kõigile on pakutud igavese elu võimalus, aga kõik ei käi igavese elu teel. Lepitus oleneb Jumalast, aga lunastus oleneb inimesest. Sa saad õndsaks, kui usud Kristusesse.

Ilma meie teadmata ja tahtmata oleme saanud lepitatud, ja ainult Kristusesse uskudes saame õndsaks. Kuid mõistetagu, mis tähendab Kristust uskuda ja tunda!

Inimese „hing“

Vaevalt on mingi muu sõna või mõiste paljudel nii ebaselge nagu seda on sõna „hing“. Mis mõistetakse hinge all? Millised omadused on tal? Kuidas näeb ta välja? Kuidas ta avaldub? Kus ta asub? Kuidas ta oleleb? Kas ta on surematu või mitte? Kust ta tuli ja kuhu ta läheb?

Me leiame sõna „hing“ tihti Piiblis. Vanas Testamendis tuleneb see sõna heebreakeelsest sõnast „näfäsch“, ja Uues Testamendis on see tõlgitud kreeka keelsest sõnast „psüche“.

Mis ütleb keeleteadus heebrea sõna „näfäsch“ kohta? A. Harkavy annab heebrea ja kaldea keele sõnaraamatus (väljaandja: Hebrew Publishing Company, New York, 1914) sellele sõnale järgmise tähenduse: 1) hingeõhk, eluõhk, õhk; 2) vaim, elu, hing; 3) hing kui meele ja tunde asupaik; 4) hing kui tahte asupaik; 5) soov, tahe; 6) hing, isik, elav olevus.

Heebrea keel on väga sõnavaene ja omab ainult 7000 sõna. Paljudel sõnadel on mitmesu-

gune tähendus, nagu me näeme ka sõna „näfäsch“ juures.

Seda sõna tarvitatakse elu ja isiku tähistamiseks. Nii see on sõna, mis esineb väga mitmes värvingus. Tõlkijal peab igakord olema selge, millises mõttes on seda sõna tarvitatud, ja siis peab valima vastava väljenduse. V. Testamendis esineb sõna „näfäsch“ 753 korda, kuid kusagil ei ole sellel surematuse tähendust. Hingeõhk, õhk, elu, tahe, soov, tunne, isik, elav olevus, „mina“, ja ükskõik kuidas need mõisted oleksid, ei ole mitte surematud. Iseenesest surematu on üksnes Jumal, kuid ükski loodolev ei ole iseenesest surematu, vaid vajab alatasa jõudu, mida annab Jumal kui looja ja alalhoidja. Olla alatasa ühenduses igavese Jumalaga tähendab omada igavest elu, seevastu olla sõnakuulmatuse ehk patu läbi lahutatud Jumalast tähendab surma ehk elu hävimist.

Et hing ei ole surematu, seda ütleb selgesti Jumala sõna. „Vaata, kõik hinged, need on minu

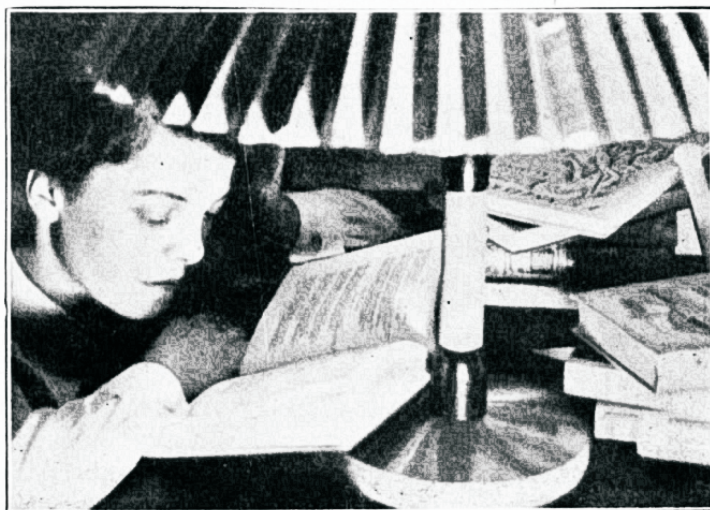
päralt; niihästi isa hing kui poja hing; hing, kes pattu teeb, seesama peab surema". Es. 18, 4. Miski ei saa olla selgem kui see kirjasõna, et inimese hing on surelik ja peab surema patu pärast. Seega tuleb igasugused rääkimised „surematust hingest“ lõpetada. Ei ole surematut hinge. Kui mõeldakse surematuse mõistet kusagilt välja lugeda, siis loetakse seda sealt, kus seda tõepoolest ei ole.

Püübi põhjal on hing, s. t. elu, veres, ja see võib saada söödud (5. Moos. 12, 23); hing võib nõrkeda (4. Moos. 11, 6); hing võib tulgata (4. Moos. 21, 5); hinge võib taga ajada (1. Saam. 24, 12); hinge varitsetakse (Laul 56, 7); hing pääseb õnnetusest (Laul 124, 7); hinge võetakse kinni ja lastakse lahti (Esek. 13, 20); hing võib kägistada ja surmata (Hiob 7, 15).

Nüüd ütleb keegi, kes hoolimata pühakirja selgest tunnistusest peab kinni surematu hinge mõistest: Kas ei ole öeldud 1. Kun. 17, 21. 22., et hing tuli jälle lapsesse ja laps sai elavaks? Kas see ei ole tõendus, et hing on ikkagi midagi, mis on väljaspool keha, mingi olevus omaette, niisiis midagi surematut? — Lutheri Piiblis öeldakse, et hing tuli jälle tagasi. Mis mõista selle all? 1. Kun. 17, 17 loeme, et haigus kujunes nii raskeks, et lapse hing ei jäänud sisse. See tähendab, laps suri. Kus Luther tõlkis „hing“, seal tõlgib Menge „elu“. Viimane on õigemini väljendanud. Niisiis peaks 1. Kun. 17, 20. 21. kõlama nõnda: „Jehoova, mu Jumal, tulgu, palun ma, selle poisi elu (pro: hing) jälle ta sisse! Ja Jehoova kuulis Elia sõna ja poisi elu (pro: hing) tuli jälle ta sisse ja ta sai elavaks.“

Ei tulnud tagasi mitte surematu hing, vaid elu. Jumal andis lapsele jälle elu. Süda tuksus jällegi, veri voolas läbi keha, ja teadvus tuli esile. Mõtte surematust hingest peame ära heitma, sest Jumal on selgitanud, et patune hing peab surema.

Aga võib-olla toetub keegi, kes ei suuda kujutada inimese elu ilma surematu hingeta, kirja-kohtadele Jes. 66, 24 ja Mark. 9, 44, kus öeldakse: „Nende uss ei sure mitte ära, ja nende tuli ei kustu mitte ära.“ Aga siin ei ole midagi öeldud surematust hingest, vaid Issand tarvitab siin pilti täielikust hävitusest. Uss hävitab. Kui nüüd uss ei sure, siis see asi, mis ta õgib, hävineb täielikult. Tuli hävitab. Kui tuli ei kustu, siis ta hävitab kõik. Sööja uss ja hävitaja tuli rikuvad ja hävitavad. See on, mida Önnistegiija mõtles nende sõnadega. Kõik, mis ei ole ühenduses Jumalaga, hävineb kord. Patt ja patused kaotatakse. Ainult see, kes on ühenduses igavese Jumalaga, võib igavesti elada, aga mitte patune, kes olnud eemal Jumalast. Jumalakartmatud saavad hukka igavese tule läbi. Seda tuld ei või keegi kustutada, mis Issand on süüda-

nud, ja see tuli põletab kõik, mis on kurjuse sees. Uuel maal ei saa olema midagi, mis on hukkamõistetav.

Surematu hinge mõiste ei tulene Piiblist. Jumala plaani kohaselt peab inimene igavesti elama, ja see on võimalik ainult Jumalaga ühenduse puhul. Kes üleastumise läbi katkestab ühenduse igavese Jumalaga, see peab surema. Seda kuulutas Jumal esimesele inimesele juba Paradiisis. „Aga hea ja kurja tundmise puust ei pea sa mitte sööma, sest mil päeval sina sellest sööd, pead sa surma surema.“ 1. Moos., 2, 17. Kiusaja, kurat, võitleb selle tõe vastu. Inimesed usuvad, et nad ei saa surra, sest nad olevat surematud. Sellega püüavad nad Jumala tahte täitmisest mööda minna. Inimesed armastavad patuelu ja soovivad ka igavesti elada. Sellepärast see vaade hinge surematusest.

Kui usk hinge surematuse kohta ära jätta, siis tuleb ära jätta ka mitmesugused sellega ühenduses olevad mõisted. Hinge surematusele kui paganlikule vaatele on rajatud õpetus hingede rändamisest, puhastustulest, pühakuist jne. Piibel annab tunnistuse, et Jumal ei ole nii halastamatu, et ta laseb patust inimest põrgus igavesti piina tunda. Jumal on õiglane ja ta mõistab õiglase kohtu neile, kes meelega ja püsivalt talitavad jumaliku õiguse vastu — need saavad hukka, nende olemine lõpeb igaveseks ajaks.

Tõe vaenlane ei võitle ühegi õpetuse eest nii kangekaelselt kui just ebapiiblliliku hingesurematuse õpetuse eest, sest see vastab nii väga tema plaanidele. Seepärast peame Kristuse sõnadest kinni hodima, mis ta on ütelnud: „Mina olen tulnud, et neil peab elu ja kõik rohkesti olema.“ Joh. 10, 10. Mitte meis ei ole igavene elu, surematu hing, vaid meie peame igavese elu saama kui ande jumaliku lunastaja käest.

Ürgse looduse keskel

W. Schaeffler

Suurim uurimata troopika-ala.

Paljud ei tea ega usu, et peaaegu Euroopa suurune maa-ala Lõuna-Ameerika südames ootab praegu veel avastamist. Aafrika ei ole ammugi enam „must manner“, olgu siis kui seda väljendust tarvitatakse pärismaalaste nahavärvuse kohta. Teaduslikud uurimused on seal toimunud koos asustamisega. Kuigi pimedus ei ole täiesti hõrenenud, on Aafrika praegu üldiselt uuritud, poliitiliselt täpselt jagatud ja valitsetud manner. Suuri tundmatuid maa-alasid ei tule otsida enam Aafrikast, vaid Lõuna-Ameerika sisemaalt.

Mõningad, eriti need, kes ise on Lõuna-Ameerikas viibinud, võivad selle väite juures kahelda. Siia tulnud reisijatena või siserändajatena, nad on jäänud enamasti rannikule, on otsinud vaatamisväärsusi või tööd ning asumaad raudteede, autoteede ja turgude lähedusse.

Ringreis Lõuna-Ameerikas on ilusamaid ja õpetlikumaid rännakuid. Palmidest varjatud linnad imeilusate puistikega, vanad palmiaiad, rikkast asustamisajast pärinevad paleed, sajandite vanused kloostrid ja kirikud, võimsad hämarad peakirikud, väärikad ülikoolid ja võrratud raamatukogud käsikirjadega, rohked mälestussambad ja idüllilised kohad — kõike leidub seal. Sellele lisandub vormiliku hispaaniaalse mineviku ja praktilise oleviku terav vastuolu, sest ei nähtu ainult vanu ehitusi, vaid ka moodsamaid sadamaid nagu Rio de Janeiro ja Santos, mis suuruselt ületavad mõned Euroopa sadamad. On maa-aluseid raudteid, klaasist ja terasest ehitatud haiglaid, eeskujulikke õppeasutusi, lennuvälju, pilvelõhkujaid ja köisraudteid. Jääb mulje, et selle mandri vabariigid teevad oma parimat, et oma rahvastelegi anda Euroopa ja Ameerika tehnika ja teaduse saavutusi.

Käesolev kirjeldus ei peatu pikemalt rannikulinnade, kultuuri ja maailmakaubanduse keskuste, koolide ning vabrikute juures, vaid siirdub vaatlema ürgmaa hiigelalasid, mida kohatakse lahkudes võrdlemisi kitsast ranniku kultuurvööst.

Lõuna-Ameerika palavvöö-maad on teiste mannermaade omadega võrrelduna raudteede ja autoteede poolest vaesed. Brasiilias väljuvad hiigelpikad teed kaugele sisemaale. Ei puudu kohati ka roobasteid, milledest mõned on sirged

kitsaroopalised, kus vanad, puuküttega lokomotiivid käivad hingeldava ähkimise ja lõõtsutamisega oma vana teed kaks korda nädalas. Need raudsed kultuurisaadikud tulevad pika sõiduplaani kohase venimise järele kolonistide linnakesse, mis on raudtee sihtpunkt ja teatavas mõttes ka lihtsa tsivilisatsiooni sihtpunkt. Vahest leidub seal vana fordauto, millega võib päeva või paari jooksul jõuda kaugemale sisemaale. Vastasel korral reisitakse hobueesli või härjavankriga. Need sõidukid, mis kuidagi ei erine rahvaste rändamise aegseist härjavankreist, omavad mehekõrguseid kõvast puust telje ümber pöörlevaid puurattaid. Nelja kuni kaheksa paari tugevate härgade poolt veetav kohmakas vanker liigub kiunudes, põrisedes ja vilistades üle kividest, aukudest ja puujuurtest konarliku tee. Vedrudeta vankris sõitu tundub veel päevi pärast seda kõigis liikmeis.

Vaikselt ookeanilt tulles peab sisemaalt jõudmiseks ületama Andid, mandri „selgroo“. Sõit Peruu mägiraudteel risti üle kõrgmägestiku, kas Callaost Oroyasse või Mollendost La Pazi, viib meid 4775 m kõrgele. Nähtub imelisi mäerahke ja kuristikke, milliseid Euroopas ei ole. Kui palju võimu ja Looja tahet avaldab kaljune maailm ülalpool pilvi!

Ida- või Läänerannikult tulles ja raudteid ning autoteid selja taha jättes jõutakse tüüpilisse kolonistide piirkonda, kus asunikud loodusega raskesti võitlevad. Elul on siin teine, palju lihtsam pale kui rannikul. Onnid on enamasti madalad ja viletsad, metspilliroost ehitatud ja saviga kaetud. Lai katus õlgedest või — ümbrusele vastavalt — palmilehtedest kaitseb perekonda kuumuse ja vihma eest. Sisustus vastab ümbrusele: jämedalt valmistatud laudad ja toolid ning valtimatud võrkküged on perekonna kogu varandus. Mõned oskavad isegi sellele vähesele anda mugava ja puhta ilme, ning parandavad ja suurendavad oma varandust, nagu lõikus lubab. Teised elavad sihitult, mis mõne aasta järel viib degenerereerumisele. Elu on üheetooniline ja igav. Üks kindlaimaid tunnuseid meie kultuurmaist väljaspool olemisest on aja tähtsusetus. Elatakse kellata.

Siin algavad loodusrahvaste, Lõuna-Ameerika algelanike asulad. Suguharud on tihti segavereliste või valgete asunikega sõbralikus vahekorras ja vahetavad kaupasid. Aga tihti — ja siis enamasti karmide valgete süü pärast — valitseb kibe vaen asunike ja pärismaalaste vahel neil ääremail, kus indiaanlased hoiavad maad

Käesolevaga alates hakkab meie lehes järgnedes ilmuma pikem kirjutus ühelt misjonärit, kes viib meid ürgse looduse ja sealsete inimeste keskele.

kui suguharu omandust eneste käes. Nii kujuneb „Eikkellegimaa“, kus asunikud ei ole kaitsitud pärismaalaste noolte vastu ega pärismaalased asunike püssikuulide vastu. Seepärast hoiduvad mõlemad sellelt maa-alalt kõrvale. Alles neis kohtades algab metsik ürgmetsaelu, mida kirjanikud sageli kirjeldavad, kuid mida nad ise ei ole kunagi läbi elanud.

Mandri sisemaal leidub suuri, sageli mitte ühtekuuluvaid piirkondi, mis valgele nüüd on veel suletud. Mõned on täiesti tundmatud, teised küll tuntud, aga uurimata. Teaduslikud ekspeditsioonid on tunginud sellistesse piirkondadesse ja toonud paiklikke kirjeldusi, mis enamasti piirduvad teedega, see tähendab jõgede kui veeteedega, ja sellest poole päevateekonna võrra hüvakul ja vasakul olevaga. Muidu tungivad neisse piirkondadesse peale misjonäride ainult orhideede ja liblikate kütid, kulla- ja teemandikaevurid või kaktuseotsijad, kes hindavad ainult oma erilisi aardeid ja nende leidmise järel kohe lahkuvad. Kui peale ürgmetsakummi ei tuntud veel istandiku- ega kunstlikku kummit, siis külastasid neid kohti ka kummikogujad. Nad pärinesid enamasti segavereliste ringkondadest ega omanud plaani või tarvilikku ettevalmistust, neil polnud valmistada teadusliku väärtusega aruandeid ega kaarte.

Nüüd on ürgmetsadesse saadetud lendekspeiditsioone. Nad on toonud sealt selgitavaid pilte, mis kujutavad ilmselt jõgede ümbrust ja pinnaehitust, muidu aga ainult tüüpilist pilti: igihaljad, tihedalt kokkusurutud puuladvad, mis haarduvad tardunud laintemäena ja kujundavad peaaegu ülemandrilise ürgmetsade ookeani. Kuid selle lehtede katuse all elav võõras maailm, metsinimesed ja -loomad, võõrad taimed ja maa-põuevarad jäävad silmale varjatuks. Selliseid linnulennuliselt ja hoolikalt pildistatud alasid märgitakse „tuntud, aga uurimata maa-aladena“.

Saladusliku ürgmetsa tõelist palet ja iseloomu tunnevad ainult need metsarändurid, kes aastatepikkuses ühiselus metsinimeste ja metsaga tajuvad võõra maailma pulseerumist. See on tõesti eri maailm teiste inimeste, loomade ja taimedega, eri kliima ja eri seadustega, mis avaneb sellele, kes tungib sügavale ja viibib küllalt kaua neis metsades. Mida olid kord valged täpid Aafrika maakaardil, seda tähendavad veel suured rohelised täpid Lõuna-Ameerika kaardil. Seda rohelist läbistavad looklevad jooned: võimsad jõed. Need on tsiviliseerimata metsad ja veed.

Raske on kujutella nende jõgede suurust. Milliseks elamuseks on igale oma kodumaa suurimal jõel sõitmine! Aga mis on need jõed hiiglasuure Amazonase kõrval, mis läbistab mandri ja on vee- ja kalarikkaimaks jõeks! Te-

ma suue on 180 km lai. Tal on üle 200 lisajõe, milledest üks on pikem kui Doonau oma 2860 km, nimelt 3100 km pikkune Purus. Mitmed teised lisajõed on võimsamad kui 1320 km pikkune Reinijõgi, nt. Ucayali oma 2400 km, Rio Negro 2300 km ja Xingu 2000 km, pealessele Madeira, Japura, Napo.

Kust võtavad need hiigelveed oma veerikuse? Osalt Andidest, mille tipud ulatavad 7000 m kõrguseni ja mis omavad 4000 m kõrgeid asustatud alasid. Kõrg-Andide vihm ja lumi moodustavad peajõe alguse. Suurima veevarustuse nad saavad vihmast, nädalaid kestvaist vihmavalinguist, mis 4—5 kuud kestval vihmaajal sajab kõikjal troopilisis ürgmetsades. Arvud ei anna õiget ettekujutust, näide selgitab paremini: Iquito juures — 3500 km jõesuudmest ülespoole — Amazonas hargneb kaheks osaks, mis kokku on 5 km laiad. Kuivaaja madalaima ja vihmaaja kõrgeima veeseisu vahe ulatub sageli 12 m. Tõus kestab 6—12 päeva. Sellest nähtub, millised veeuputuslikud vihmavalingud peavad langema džungleis, et tekitada sellist suurvett.

„Roheline põrgu“ — hiigel varaait.

Seda troopilist ürgmetsa kutsutakse „Rohe- liseks põrguks“; vihmaajal on see nimi tõelisim. Metsade aluspõhi koosneb meetrite sügavusest tumedast mullast. Aastatuhandeid on seal puu- põlvkonnad üles kasvanud, langenud ja lagunenud, ning lagunevail tüvedel ja langenud lehestiku põlviniulataval vaibal kasvavad uued põlvkonnad. Sellest tekib sügav huumus. Selline aluspõhi neelab suuri veehulki. Kuid kestev vihm annab rohkem vett, kui maa suudab vastu võtta. See soistub, vesi jookseb paljudesse kõikjal moodustuvaisse ojadesse ja suubub suuremaisse jõgedesse. Need tõusevad mõne tunni jooksul mitme meetri võrra, ujutavad kaldaid üle ja veeretavad oma sogaseid pruunisid laineid kilomeetrite ja tihti päevatee kaugusele madalaisse metsadesse, mis siis nädalaid seisavad meetrisügavuse vee all. Vihmaperioodi järel

vesi leiab aegamisi oma tee normaalseisse jõgedesse. Aga ta jätab järele selle, millest roheline põrgu sai oma nime: palavikutekitajad lehkavad soometsad. Puusakõrgune muda, lagunevate puude ja taimede jäätmed ja auravad loigud moodustavad madude, krokodillide ja igasuguste soolindude paradiisi ning palavikulevitajate moskiitoparvede ja tuhatsuguste teiste putukate pesa. Aegamisi maa kuivab halastamatult kõrvetava troopikapäikese küpsetusahjukuumuses. Mida sügavamale kuumus maasse tungib, seda rohkem aurub sinna imbunud vesi. Tekib kuumniiske, palavikuline triiphooone-kuumus, mis põhjustab küllusliku ja kirjeldamatult kauni lõunamaise taimeistiku tekkimist.

Oleks väärikus, et nimi „Roheline põrgu“ on omistatud ürgmetsa maastikule. Maastikuliselt on ürgmets kindlasti Jumala meistritöö. Ülevõlt mõjuvad tornikõrgused ürgmetsahiiglased, mitmesugused palmid ja sõnajalad, seotud harutamata ronitaimede ja väänkasvude võrguga, ehitud kallihinnaliste orhideede ja troopiliste õitega kõigist liikidest, värvidest ja vormidest. Nad puhkevad oma ilus ja koltuvad inimsilmast imetlemata läbipääsemata ürgmetsade kollakasrohelistes hämaruses. Mitte kuski maa peal pole loodus nii vastuoluline ja saladuslik, nii suurepärase ja ühtlasi kohutava, kui neis troopikametsades. Seal on ilma õiteta taimed uimastava, uinutava lõhnaga, või kütkestavalt ilusad orhideed, mis lehkavad mädaneva liha sarnaselt, meelitavalt ilusad mürgised puuviljad, ning seal samas nähtamatud koored ja juured täis eluhoidvat ravimit. Seal on paradiislikult ilusa sulestikuga linde ilma laulu ja hääleta, kaugelt aga kuulduv helisevaid linnuhääli nagu nt. kampaneero, kellalinnu omi, kelle metalne kolmkõla-hüüd meenutab kellahelinat. Summutatult ja omapäraselt, nagu pikas, kõrges võlvkäigus, kõlavad lindude laulud ja hüüded, kes elavad mitte hämaruses, vaid kõrgel ülal päikesepaistes, majakõrgust ületavate puulatvade lehestikukatusel. Arvukad kolibriidid kaunistavad ja elustavad üksindasi metsalagendikke. Kõige vähemad neist on vaevalt suuremad kui lehepõrnikas ning sädelevad päikese valgusel lendavate kalliskividena. Neid kutsutakse „lillesuudlejaiks“, kuna nad lendavad lillelt lillele ja õhus heljudes neid „suudlevad“, s. t. nende mesimahla joovad.

Papagoid kõige väiksemaid kuni käratsevate araradeni, kollane-sinine või punane-sinine, elavad huljana ja peavad oma pidusid metsaaduste ja kõrvulukustava kisaga. Vabaduses nad ei ole mitte vaiksed, mõtlikud linnud, nagu puuri-vangistuses, vaid käituvad nii lärmikalt ja meeletult, et neid õigustatult kutsutakse „sulgedega kaetud ahvideks“. Kuid ka karvaseid ahve leidub huljana. Mis olekski mets nende

koomikuteta! Suurimat nalja pakub nende jälginine kindlast peidupaigast. Nende näiliselt korratud karjad on hästi distsiplineeritud. Kui võitlus pähklite või ämblike pärast muutub üsna ägedaks ja sada looma üheaegselt piiksuvad ja vinguvad, järgneb kõmisev, aga läbitungiv kõiki ületav kisa. Äkki valitseb kohmetu vaikus — ahvikarja vanaisa on rääkinud. Vanemad loomad meenutavad oma kohustusi, hammustavad nooremaid ja jagavad neile kõrvahoope, kuni saabub rahu, — et lärm võiks uuesti alata. Ahvide elu ja hullamine ei ole nii muretu, kui ta näib olevat. Mõningad vanad loomad istuvad valvuritena lähedasil puul. Ühe sellise ainsast hoiatusest piisab suure karja kui udu kadumiseks — kiirelt ja käratult. Isegi metsinimesile osutub ahvikarjade ründamine väga raskeks. Nad piirduvad jahil rohkem üksikult või perekonnakaupa elavate liikide, möira-ahvide ja ämbliku-ahvidega, mis moodustavad indiaanlaste maiuspala.

Lõuna-Ameerika troopikametsade loomastik ei ulatu Aafrika loomastiku määrani, kuigi metsades on rikkalikult igasuguseid loomi. Ent Lõuna-Ameerika ürgmetsade kvaliteet ületab teised troopikametsad. Arvatu on nende metsade puuküllus. Neis võib matkata nädalaid metsast välja jõudmata. Leidub kõiki puuliike, alates balsapuust, mis kaalub pool niipalju kui kork ja on kergeim puu; tarvitatakse väga palju lennukite ehitamiseks ja päästevöödeks; kuni chaparropuuni, mille raudkõvast puust valge mehe kirves tagasi pörkab ja mis aastakümneid vees seisab mädanematuna. Seal kasvab õisvalgeid, kollaseid, veripunaseid, hele- ja tumepruuniseid ning isegi violetteid puid. Tugevate seedripuude oksatud tüved ulatavad küünalsirgelt 15 m kõrgele ja annavad imehead materjali metsinimeste suuriks, ühest tükist valmistatud mööblieseimeiks. Sajad tuhanded peremeheta kakaopuud annavad ahvidele toitu. Ahvid avavad pikerguse vilja, lakuvad kakaouba ümbritseva valge kibemaigulise viljaliha ja viskavad väärtuslikud kakaoad maha, kus nad tonnide viisi mädanevad. Tohtu väärtusega värvained, arstimid, õlid pähkleis nagu küünalpähkel, mis sisaldab 80% rasva, kummi, vürtsid nagu kaneel ja vanill, koored parkimiseks, kivipähkli taimne „elevandiluu“, palmi- ja teised kiud kangaiks ja köiteks, suurepärase sitke vineer ning mürgid kahjurite vastu võitlemiseks on seal olemas aastatuhandeid saadik. Indiaanlased kasustavad neist ainult murdosa oma algeliste elutarvete rahuldamiseks. Eeltoodule lisanduvad veel rikkad petrooleumi allikad ja hiiglasuured mineraalide ja metallide lademed, eriti vask, hõbe ja tina, kohati ka kuld ja teemandid. Ameeriklased nimetavad Lõuna-Ameerikat õigustatult „võimaluste maaks“.

(Järgneb.)

Milleks karskus

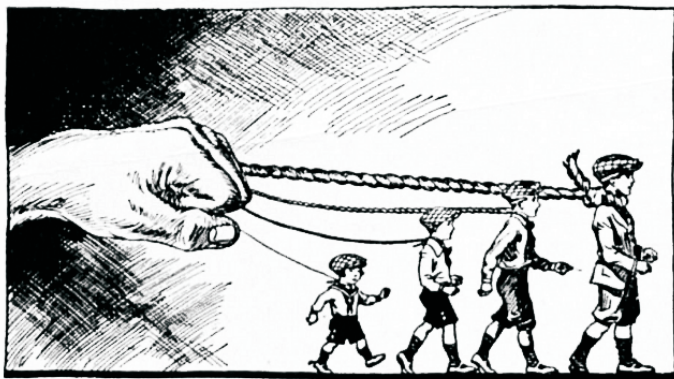
Inimese kutsumus on olla kõrgem olevus, looduse kroon. Seepärast ta peaks valima kõige õigema tee oma elu korraldamiseks.

Inimesel on tarve rõõmu järele. Ja siin peab ta mõistma, et on tarvis ideaalset eluviisi, nii et kehalisest tasakaalust ja tervisest võrsuksid mõnu ja rõõm.

Kuid sellest õigest ellusuhtumisest on enamik inimesi kaugel. Nad ei ole harjunud tarvitama õigeid abinõusid ja nad ei püüagi leida õigeid abinõusid. Selles ükskõiksuses ja hoolimatuses inimene alandab oma seisukohta. Ta kätte satuvad asjad, mis on kahjuks. Üks asi, mis inimest madalale kisub, on alkohol. Rõõmutarbest, see on tarve keha kõrgema seisundi järele, ta läheb koguni vastupidisele teole — haarab aine järele, mis organismi halvab. Ta vahetab ära rõõmsuse uimastusega. Selle asemel, et anda kehale soodne seisund, loob ta kehale takistuse. Ja et ta tarvitab vägivalda enese kallal, siis paratamatult seda loomuvastasemad on tema ihad ja soovid. Sellest tulebki, et inimene põleb vajadusest uimastuse järele.

Alkohol laostab inimese organismi imepäraselt talitlust. Ta loob keha jõudude segioleku. Keda alkohol on võitnud, selle kehajõude ei laosta üksnes alkohol, vaid ka mõtted ja tunded. Kujutlegem ette, mis tähendab kirk alkoholi järele. milline korratute kehajõudude pinevus see on, mis ei ole muud kui suur kannatus, mis alkoholiuimas vaikib, kuid uimastuse möödudes uuesti esile kerkib. Millise kiusatuse keerises on sellega inimene! Esiteks kujutlus naudingust, siis kehaline pinevus, mida uimastusega vaigistatakse. Sellega inimene kaotab oma kõrge seisukoha ja langeb madalama looduse tasemele.

Kahju neist, kelle esimeseks vajaduseks on viin! Nad ei suuda hoolida oma tervisest, oma elust ja oma ligimeste elust.

Nii ajaga kasvab alkoholi võim . . .

Seepärast, kes suudavad, need mõelgu põhjalikult rõõmu üle. Tehkem seda enese ja ligimese kasuks. Õppigem tundma rõõmu. Mõistkem, mis meis tõeliselt sünnib. Otsigem rõõmusid, mis on loomulikud, mis kosutavad keha.

Kui oskame loomulikust elust rõõmu tunda, võimalusi selleks on nii palju, siis põgeneme selle eest, mida nii paljude poolt peetakse lõbustuseks ja meelelahutuseks, kuid tegelikult on hävituseks.

Me peame liigitama rõõmud ja lõbud selle järele, mis on nende tagajärjed.

Lõbu on juua, kui on janu, süüa, kui on isu, olla soojas toas, kui on oldud väljas külma käes, puhata, kui ollakse väsinud. Need on suurepärased lõbud. Nende tagajärjeks on suurema jõu tunne.

Neile vastandiks on madalad lõbud. Alkohol loob meeleolu, kuid halvab ja alandab inimest. Liigsöömise lõbu paratamatuks tagajärjeks on tuimastus ja roidumus. Loomuvastaste armastulõbude juure kuulub lahutamatu mõistuse nõrgenemine ja rõhutatud meeleolu.

Mingi lõbu on keelatud seepärast, et see on kahjulik kehale. Inimene loob endas loomuvastase oleku. Keha talitlused on halvatud. See lammutab jõudu. Eelkõige hävivad vaimsed jõud, need jõud, mis peavad kehas korda. Nii kaob võime valitseda enese üle. Ja ülevõimu saavad mõistusevastased tungid.

Kuidas võib oodata rõõmu sellest, mis meid hävitab! Rõõm sellest on võimatu. Sellepärast on maailmas nii vähe rõõmu, on vaid ainult soov rõõmu järele ning kahjulike lõbude pärast kibe pettumus ja järelvalu.

Meie keha kõige paremad tunded tekivad ainult meie keha korrapäraste olukordade vastukajast teadvuses. Kui meie elundid toimivad hästi, kui veri ringleb häis tingimustes, kui keemilised ühendid, mis avaldavad mõju organismi sügavuses, on normaalsed, siis tõuseb meis energia, heaolu ja rõõmu tunne.

Täieline rõõm elust on ainult karske eluviisi abil. Kõik edeneb ainult seaduse piirides. Nii peame ka oma kehale võimaldama õige oleku.

Kõige suurema rõõmu annab lihtne elu. On ainult vaja loobuda rikunud elu lõbude eelarvamustest. Soovigem korda endas! Rahulik elu ja jõudude tasakaal toob rõõmu. Seepärast kas me ei peaks saama vaimseiks ning tundma rõõmu korrapärase üle!

H. P.

Kes oli süüdi

„Lapsed, lapsed! Milles see raskus on?“ hüüdis ema tупpa tulles, kui kuulis poisse isekeskis tülitsevat.

„Ants on võtnud minu pähklid magamistoa aknalt karbist,“ süüdistas Uno.

„Mina ei ole võtnud. Ma ei puudu iialgi tema asju,“ vastas Ants samuti pahandades.

„Ükski teine ei ole olnud minu toas. Ma nägin teda eile tulevat sealt minu raamat käes. Ta ei küsinud ka seda minult, sest ta mõtleb, et kuulub meie perekonda ja nii kõik asjad on ilma küsimata tema omad. Magamistuba on ju teisel korral ja keegi ei ulata sealt midagi võtta,“ vastas Uno.

„Uno, kas sa nägid, et Ants võttis sinu pähklid?“ küsis ema rahulikult.

„Ei, aga —“

„Siis ei ole sul õigust teda süüdistada. Ta ei või muidugi ilma küsimata võtta teise asju, ja kui ta on vahest võtnud, minu teada ta pole seda salanud, kui seda temalt on küsitud. Ja Ants, kas sa võid arvata, kuidas need pähklid võisid sealt kaduma minna?“

„Uno ise sõi need ära,“ vastas Ants ilma mõtlemata.

Uno põsed muutusid punaseks, ja ta tahtis Antsule midagi vastata, aga ema peatas teda ja ütles:

„Mul on tõesti häbi teie tülitsemise pärast. Ants, sa ei pea iialgi võtma Uno asja ilma küsimata, muidu see võib tuua pahanduse, nii kui nüüd näete. Ants, sina mine jatka oma õppimist, kuna Uno, sina jääd seni siia tупpa, kuni mina tagasi tulen. Ärge rääkige üksteisega sellises meeleolus.“

Seda öeldes ema lahkus toast. Ants läks oma raamatute juure, kuna Uno jäi ema tagasitulekut ootama. Äkki mingi järsk liigutus lahtise akna kohal puu okstes äratas tema tähelepanu. Aknani ulatuvatel okstel jooksis orav otse akna suunas, hüppas aknalauale ja jäi sinna arglikult istuma.

„Kus sa tuled, väike orav,“ sosistas Uno hinge kinni pidades ja jäi ise liikumatult paigale. Orav vaatas pisut aknal ringi, tõusis siis äkki tagumistele jalgadele ja vaatas aknal oleva kastikese sisse, kus olid asunud kadunud pähklid. Siis ta haaras ühe pähkli suhu, jooksis välja ja kadus puu okstesse.

Pähklisöber

„Orav varastas minu pähklid, aga mitte Ants,“ hüüdis Uno ehmunult.

„Oo, ema,“ ohkas Uno ema tagasi tulles, „mul on häbi enda üle ja ma kahetsen väga. Ma leidsin õige pähklivarga. Ma õppisin seega ka tähtsa õpetuse. Ei või kedagi milleski asjas kergemeelselt ja umbkaudu süüdistada, vaid peab kõik enne hästi järele kaaluma. Ma lähen ja palun Antsult andeks.“

Varsti läksid vennad rõõmsas tujus aeda, et otsida, kuhu orav võis peita pähklid. Ära süüa ta neid ei jõudnud, selleks oli aega liiga vähe. Ei kestnud kaua, kui poisid leidsidki orava talvemoona tagavara. Orav oli asetanud pähklid vana puu tüves olevasse õõnsusse. Poisse huvitas orava tarkus elu eest hoolitsemisel, ja see andis neile kauaks ajaks kõneainet.

Pea meeles, et...

Elu väärtuse määravad üksikud teod.
Kord öeldut ei saa muuta olematuks.
Ka teise arvamisest on õiget ja head.
Ülim tarkus ja mõjuv kõnelus on vaikimine.
Edukas elu on sihikindla mõtlemise vili.
Homme lõikus on tänase külvi tulemus.

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus. Toimetuse ja talituse Tallinnas, Merepuiestee 14-a. Vastutav toimetaja: M. Bärengrub. Abitoimetaja: H. Pilt. S. P. A. Eesti Liidu väljjaanne. Tellimine kõigist postiasutustest. Tellimishind aastaks 2 kr. 50 s., poolaastaks 1 kr. 30 s., Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2.
Ilmunud 16. jaanuaril 1939.
